Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Lausunto

28.02.2022

MIG-224522
00.03.00
MIGDno-2022-357

Hallintovaliokunta

Valiokuntakuulemisessa 23.2.2022 esitetty lisälausuntopyyntö

MAAHANMUUTTOVIRASTON TÄYDENTÄVÄ LAUSUNTO

Maahanmuuttovirasto oli hallintovaliokunnassa kuultavana 23.2.2022 asiaan HE 232/2021 vp liittyen. Valiokuntakuulemisessa edustaja Rantanen esitti Maahanmuuttovirastolle pyynnön toimittaa jälkikäteen kirjallinen lausunto, jossa virasto ottaa kantaa kansallisen luvan myöntämisestä henkilölle, joka on hakenut tai saanut kansainvälistä suojelua tai henkilölle, jolle on tehty karkottamispäätös.

Maahanmuuttovirasto lausuu asiasta seuraavaa:

Ennen lain 719/2018 voimaantuloa kolmansien maiden kansalaisille, jotka hakivat tai saivat kansainvälistä suojelua sekä henkilöille, joiden karkottamista oli lykätty tosiseikkoihin perustuvista tai oikeudellisista syistä voitiin myöntää oleskelulupa opiskelun perusteella ulkomaalaislain 46 §:n (486/2007) nojalla, mikäli luvan myöntämisen edellytykset täyttyivät.

Lailla 719/2018 (jäljempänä tutkija- ja opiskelijalaki) on pantu Suomessa täytäntöön direktiivi 2016/801/EU eli niin sanottu tutkija- ja opiskelijadirektiivi. Tutkija- ja opiskelijalain 2 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan lakia ei sovelleta kolmansien maiden kansalaisiin, joiden karkottamista on lykätty tosiseikkoihin perustuvista tai oikeudellisista syistä. Lakia ei sovelleta myöskään kolmansien maiden kansalaisiin, jotka ovat hakeneet tai saaneet kansainvälistä suojelua. Soveltamisalan rajaus on sama kuin direktiivissä (2 artikla 2 kohta b alakohta). Tutkija- ja opiskelijadirektiivin johdanto-osan 29 kappaleen mukaan tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa jäsenvaltioiden oikeuteen myöntää lupia muuta kuin tässä direktiivissä säänneltyä opiskelua, tutkimusta tai harjoittelua varten kolmansien maiden kansalaisille, jotka eivät kuulu sen soveltamisalaan.

Korkein hallinto-oikeus on antanut päätöksen[1], jossa se on arvioinut opiskeluperusteisen oleskeluluvan myöntämistä kansainvälistä suojelua toisen jäsenvaltion alueella saavalle henkilölle. Korkein hallinto-oikeus on todennut, että tutkija- ja opiskelijalain lainvalmisteluaineiston perusteella on pääteltävissä, että lainsäätäjän tietoisena tarkoituksena ei ollut kokonaan poistaa kansainvälistä suojelua toisessa jäsenvaltiossa saavalta henkilöltä mahdollisuutta saada oleskelulupa Suomessa suoritettavia opintoja varten. Tällaiselle seuraukselle ei myöskään ole esitetty olevan perusteita ja lisäksi direktiivin tarkoituksena ei sen 29 johdantokappaleen perusteella ole olla esteenä sille, että jäsenvaltio myöntää opiskelua varten oleskeluluvan kolmansien maiden kansalaisille, jotka eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan. Korkein hallinto-oikeus on katsonut, että kyseisessä asiassa Maahanmuuttoviraston olisi tullut arvioida voidaanko Suomessa suoritettavia opintoja varten myöntää ulkomaalaislain 45 §:n 1 momentin 3 kohdan tai

[1] KHO 18.10.2021, H3686/2021

www.migri.fi

PL 10
00086 Maahanmuuttovirasto
puh. 0295 430 431
faksi 0295 411 720

PB 10
00086 Migrationsverket
tfn 0295 430 431
fax 0295 411 720

PO Box 10
FI-00086 Maahanmuuttovirasto
tel. +358 295 430 431
fax +358 295 411 720

jollain muulla perusteella oleskelulupa, johon ei sisälly direktiivissä säädettyjä oikeuksia.

Maahanmuuttoviraston tulkinnan mukaan korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen perusteella voidaan katsoa, että myös karkottamispäätöksen saaneen kolmannen maan kansalaisen kohdalla tulee arvioida, voidaanko hänelle myöntää oleskelulupa Suomessa suoritettavia opintoja varten ulkomaalaislain 45 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla. Maahanmuuttovirasto toteaa, että lainsoveltajan näkökulmasta on selkeämpää, että direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle rajattujen henkilöiden kohdalla arvioidaan kansallisen luvan myöntämistä tutkija- ja opiskelijalain perusteella sen sijaan, että heidän kohdallaan harkittaisiin luvan myöntämistä ulkomaalaislain perusteella. Hallituksen esityksen mukaan lain tavoitteena on keskittää saman tyyppisiä oleskelulupia koskeva sääntely yhteen lakiin, jolloin lain soveltaminen olisi selkeämpää hakijoille, viranomaisille ja muille tahoille. Kansallisesta luvasta säätäminen tukee tätä tavoitetta.

Turvapaikkataustaiselle tai karkottamispäätöksen saaneelle hakijalle voidaan myöntää oleskelulupa ulkomaalaislain nojalla, mikäli hakija täyttää hakemansa luvan edellytykset. Hakijan lupahistoria sekä mahdollinen karkottamispäätös otetaan huomioon lupaharkinnassa. Ulkomaalaislain 36 §:n nojalla oleskelulupaa ei myönnetä, jos on perusteltua aihetta epäillä hakijan tarkoituksena olevan maahantuloa tai maassa oleskelua koskevien säännösten kiertäminen tai jos hakijan katsotaan vaarantavan yleistä järjestystä tai turvallisuutta. Kyseisiä henkilöryhmiä ei ole ulkomaalaislaissa rajattu lain soveltamisen ulkopuolelle. Tutkija- ja opiskelijalaki näyttäytyy tässä asiassa poikkeuksena.

Ylijohtaja Jari Kähkönen

Erityisasiantuntija Emma Rimmanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Maahanmuuttovirasto 28.02.2022 klo 09:29. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.